

## ПРОЛОГ

Бала кезімде Луизианадағы үйімнің артындағы орманда әндетіп, жалғыз өзім серуендейтінмін. Сыртта жүргенде өзімді тірі сезінемін. Ол кезде анам мен әкем үнемі ұр-сысатын. Әкем маскүнем адам еді. Үйде болғаннан қор-қатынмын. Сыртта да жағдай мәз емес, десе де ол жақта өз әлемім бар. Жұмақ па, тозақ па, қалай атасаңыз да, менің мекенім.

Үйге қайтар жолда көршілеріміздің әдемі ауласы мен бассейніне қарап өтетінмін.

Олардың кішкентай, жұмыр тасқа толы бағы бар еді. Күн сәулесі сіңген жұмыр тастар сондай жұмсақ сезілетін.

Сол тастардың үстінде бар денеммен жылу сезіп жа-тып былай ойлайтын едім:

*Өмірде өз жолымды таба аламын. Армандарым орындалады.*

Сол жерде алаңсыз жатып, мен Құдайдың барын сездім.

Оңтүстіктегі бала тәрбиесі ата-ананы сыйлау мен оларға артық сөз айтпаудан басталады. (Қазір ережелер өзгерек: енді керісінше, балаларды құрметтеу керек). Біздің үйімізде ата-анаға сөз қайтаруға қатаң тыйым салынды. Не болса да, үндемеу керек, болмаса арты жаман болады.

Инжілде «тіл — адамның қаруы» делінген.

Менің тілім де, қаруым да ән еді.

Сөйтіп, балалық шағым ән айтумен өтті. Би сабағына бара жатып, көліктегі радиоға қосылып ән айтамын. Мұңайғанда да ән айтамын. Мен үшін ән айтудың рухани маңызы бар еді.

Миссисипи штатының Маккомб қаласында туып, сол жақта мектепке бардым. Кейін ол жерден жиырма бес миль қашықтықтағы Луизиана штатының Кентвуд қаласында тұрдым.

Кентвудта бәрі бірін-бірі танитын. Ешкім есігін құлыптамайтын, қоғамдық өмір шіркеу мен ауладағы кештерден аспайтын. Әйелдер балаларын бірдей қылып киіндіретін және бәрі мылтық ата алатын. Бұл аймақтың басты тарихи көрнекі жері Кэмп Мур деп аталатын Жефферсон Дэвис салған Конфедерацияның оқу базасы болатын. Жыл сайын Алғыс айту күніне дейінгі демалыс

күндері Азаматтық соғыстың қойылымы болады, ал әскери киім киген адамдар мерекенің келе жатқанын еске салатын.

Жылдың сол бір мезгілі ұнайтын: ыстық шоколад, қонақ бөлмеміздегі алауошақтың иісі, күзгі жапырақтар.

Жасыл жолақты тұсқағаздары бар, ағаш тақтайшалармен қапталған кішкентай кірпіш үйіміз болатын.

Қыз кезімде мен картинг айдап, баскетбол ойнадым. Парклейн академиясы деп аталатын христиан мектебіне барғанмын.

Мені алғаш тебіrentіп, таңдандырған сәт үй қызметшіміздің кір жуатын бөлмеде ән салғанын естіген кезім еді. Кір жуып, киім үтіктейтін әдетте өзім едім, алайда жағдайымыз жақсы болған кездерде анам көмекші адам жалдайтын. Қызметші әйел шіркеу әнін шырқағанда, бір жаңа әлем ашылғандай болды. Ол сәтті ешқашан ұмытпаймын.

Содан бері әнге деген ынтықтығым, құштарлығым арта түсті. Ән айту — мен үшін сиқыр. Мен ән айтқанда өз билігім өзімде болатын. Әннің тілі еркін, ән айтқан кезде «сәлем, қал қалайдан» әлдеқайда тереңірек сырларды жеткізе аласың. Ән айтқанда тілдің маңызы жоғалып, бәрі де мүмкін болатын сиқырлы мекенге тап боламын.

Бар арманым — өмірден алшақтап, сезімдерімді еркін білдіру. Жалғыз қалғанда санам уайым мен қорқыншықа толатын. Музыка мені әлемнің шуынан құтқарып, өзіме сенім сыйлап, өзімді өз қалауымша танытып, тыңдауға жол ашты. Ән арқылы құдіретті күштің барын сезініп, бұл әлемнен жырақтайтынмын. Өзге балалар секілді аулада ойнап жүрсем де, ойым мен сезімім бөлек мекенге самғайтын.

Өз ісіме тыңғылықты едім. Құрбымның ауласында Мерия Керидің әндеріне бейнебаян түсіріп ойнағанымды

ойын деп ойламадым. Сегіз жасымда өзімді режиссер ретінде көрдім. Мен тұрған қалада ешкім мұндай іспен айналыспағандай. Әйткенмен бұл өмірден не қалайтынды біліп, соған жетуге тырыстым.

Өнер жолында жүрген, әртүрлі рөлдер сомдайтын әртістер бұл әлемнен жырақтағысы келеді, мен де соны қаладым.

Өз қиял әлемімде өмір сүргім келді. Ән шындық пен қиялды, осы өмір сүріп жатқан әлем мен өмір сүргім келетін әлемді жалғайтын көпір еді.

Отбасыма қасірет үйір еді. Екінші атым әкемнің анасы Эмма Джин Спирстің есімінен шыққан. Мен оның суретін көргенде ғана неге жұрттың бәрі бізді ұқсататынын түсіндім. Шашымыз да, күлкіміз де ұқсас. Өз жасынан жас көрінетін.

Оның күйеуі — атам Джун Спирс оған қорлық көрсеткен екен. Джин баласынан босанғанына үш күн болмай айырылып қалады. Джун Джинді Оңтүстік-шығыс Луизиана ауруханасына, МанDEVиллдегі ең нашар жерге апарып тастап, оған литий (дәрі) береді. 1966 жылы, отыз бір жасында, сәбиі шетінегеннен кейін сегіз жыл өткен соң Джин оның бейітінің басында өзін-өзі атып өлтірген. Мен оның қандай мұң мен қасіретке душар болғанын елестете де алмаймын.

Оңтүстікте Джун сияқты ер адамдар жайлы «оның көңілінен шығу қиын, ол — перфекционист» дейді.

Мен оны бұлай тым жұмсақ сипаттамас едім.

Спорт фанатигі болған Джун әкемді шаршағанына қарамай жаттығуға мәжбүрлеген. Әкем күн сайын баскетбол ойнап, қанша шаршаса да, аш болса да, ішке кірмес бұрын тағы жүз рет доп лақтыруы керек болған.

Джун Батон-Руж полиция департаментінің офицері болған, оның үш әйелінен он баласы бар. Білуімше,

өмірінің алғашқы елу жылында ол жайлы ешкім бір ауыз жылы сөз айтқан емес. Тіпті отбасымызда Спирс әулетінің ер адамдарынан жақсылық күтуге болмайтынын, олар өз әйелдерін аямайтыны жайлы айтатын.

Джин Джунның Мандевиллдегі психикалық ауруханаға жіберілген жалғыз әйелі емес еді.

Екінші әйелін де сонда жатқызып тынған.

Әкемнің әпкесі он бір жасынан бастап он алты жасында қашып кеткенге дейін Джунның оны жыныстық зорлыққа душар еткенін айтқан.

Джин қайтыс болғанда әкем он үште болған. Әкемнің сол шақтағы жарақатынан кейін бауырларым да зардап шекті. Әкеме де ештеңе жақпайтын. Әкем інімді спортта үздік болуға мәжбүрледі. Есі ауысқанша мас болып ішетін. Бірнеше күн бойы жоғалып кететін. Ішкен кезде өте қатыгез болатын.

Дегенмен Джун жасы ұлғайған сайын жұмсарды.

Мен әкеме және оның бауырларына қиянат жасаған жауыз адамды емес, сабырлы әрі жылы көрінетін атамды көрдім.

Әкем мен анамның әлемі бір-біріне мүлдем қарама-қайшы еді.

Анамның айтуынша, нағашы әжем Лилиан «Лили» Портелл Лондондағы кербез, талғампаз отбасынан шыққан.

Бәрін ашып айтатын, тік мінезді кісі болған деседі. Анасы британдық, ал әкесі Жерорта теңізіндегі Мальта аралынан. Оның нағашысы кітап түптеуші болған.

Бүкіл отбасы аспапта ойнап, ән айтқанды ұнатқан.

Екінші дүниежүзілік соғыс кезінде Лили америкалық солдат — атам Барни Бриджеспен сарбаздарға арналған би кешінде танысыпты. Ол генералдардың жүргізушісі болған. Алайда ол атаммен бірге Америкаға келген соң

өкініпті. Өз өмірін Лондондағыдай болады деп елестеткен екен. Күйеуінің Жаңа Орлеандағы сүт фермасына жақындай бергенде Лили көлік терезесінен Барнидің әлеміне көз тастайды.

«Жарық шамдардың бәрі қайда кеткен?» — деп күйеуінен сұрай берген екен.

Мен кейде Лили Луизианада көлікте кетіп бара жатып, түнекке қарап, не туралы ойлады екен деймін. Енді үлкен, музыкаға толы, күндізгі шайлар мен Лондон мұражайларына толы өмірі келмеске кеткенін ойлаған шығар.

Ол театрға барып, шопинг жасаудың орнына шалғай ауылда тамақ істеп, үй жинап, сиыр саууға мәжбүр болған.

Сол себепті әжем өмірден өткенше өзін бекем ұстап, көп кітап оқып, тазалыққа құмар болған. Өмірінің соңына дейін Лондонды сағынды. Отбасым Барнидің Лилиді Лондонға жібергісі келмегенін, жіберсе, қайтып келмейді деп ойлағанын айтатын.

Анамның айтуынша, Лилидің өз ойларына беріліп кететіні сонша, тамақ ішіп болмастан дастарқанды жинай бастайтын болған.

Әжемнің сондай әдемі болғаны және оның британдық сөйлеу мәнерін қайталағанды жақсы көретінім есімде. Қазір де британдық мәнермен сөйлесем, қуанамын, өйткені ол кербез әжемді есіме түсіреді.

Бойымда әжемдікіндей мінез бен сазды дауыстың болғанын қалайтынмын. Лилидің ақшасы болғандықтан, анам мен інісі Сонни, әпкесі Сандра Луизианада ақшадан еш тарлық көрмеген.

Олар протестант болса да, анам католик мектебіне барған.

Анам жас кезінде қысқа қара шашты, таңдай қақтырардай әдемі болған. Ол әрқашан мектепке биік тақалы

етік пен барынша қысқа белдемше киетін. Қаладағы гей жігіттермен араласып, мотоциклдеріне отырып, қыдырған.

Әкемнің оған қызығуы да бекер емес. Джун ауыр жұмыс істеуге мәжбүр еткендіктен, әкем спортта керемет дарынды болды. Адамдар оның баскетбол ойнағанын көру үшін бірнеше шақырым жерден келетін.

Анам оны көріп, бірден: «О, бұл кім?» — депті.

Жобалауымша, олар бірін-бірі бірдей ұнатып, қызықты күндер көп боларына сеніп, бас қосқан.

Бал айы да мен дүниеге келгеннен біраз уақыт бұрын болған.

Ата-анам үйленген жылы алғашында Кентвудтағы шағын үйде тұрған. Анамды енді отбасы асырамайтын болғандықтан, өте кедей тұрған. Оған қоса олар әлі жас болған: анам жиырма бірде, әкем жиырма үште. 1977 жылы үлкен ағам Брайан туылды. Бұрынғы үйден көшіп, үш жатын бөлмесі бар шағын ранчо сатып алады.

Брайан туылғаннан кейін анам мұғалім болып, мектепке оралады.

Мұнай өңдеу зауыттарында дәнекерлеуші болып жұмыс істеген әкем (бір айға, кейде үш айға созылатын ауыр жұмыс) көп іше бастап, көп ұзамай бұл әдеті отбасына зиянын тигізбей қоймайды.

Анамның айтуынша, үйленгеннен кейін бірнеше жыл өткенде Барни атам жол апатынан қайтыс болып, әкем Брайан бір жасқа жетпей ішімдікке салынып кетеді. Брайанның кішкентай кезінде әкем рождестволық кешке ішіп келіп, ертесіне қаңғып кетеді. Сол кезде анамның да төзімі таусылған екен.

Сөйтіп, Лилидің үйіне кетеді. 1980 жылы наурыз айында ажырасуға арыз береді. Дегенмен Джун мен Джунның жаңа әйелі оның қайтып келуін өтініп, қайта барады.

Біразға дейін бәрі тынышталғандай болады.

Әкем дәнекерлеуді қойып, құрылысшы болады. Содан кейін көп қиналып, жаттығу залын ашады. Ол жер «Total Fitness» деп аталған. Нәтижесінде қаладағы біраз жігіттер, соның ішінде нағашыларым да бодибилдер болып кетеді. Ол жер біздің үйімізге көршілес жерде, жеке студияда орналасқан еді. Денесі буылтық-буылтық еркектер залға ағылып жатады.

Әкемнің ісі өте табысты бола бастайды.

Шағын қаладағы ең ауқатты адамдардың біріне айналады. Отбасым аулада үлкен шаяндар пісіріп, түні бойы би билеп, есер кештер өткізетін.

(Түні бойы ұйқысыз жүруінің құпия ингредиенті амфетамин деп ойлайтынмын, өйткені ол кезде бәрі соны ішетін.)

Анам болса әпкесімен, яғни тәтем Сандрамен бірге балабақша ашады. Некелерін нығайту үшін ата-анам екінші сәбилі болады, сөйтіп, мені туады. Мен 1981 жылы 2 желтоқсанда дүниеге келдім. Анам мені жиырма бір сағат бойы қиналып жатып, ауыр босанғанын айтудан шаршамайды. Отбасымдағы әйелдерді жақсы көретінмін.

Сандра әпкем екі ұлдан кейін отыз бес жасында күтпеген жерден сәбилі болып, Лаура Линді дүниеге әкелді. Арамыз бірнеше ай ғана, Лаура Лин екеуіміз егіз қозыдай едік. Ең жақын дос болдық. Лаура Лин мен үшін әрқашан әпкем сияқты, ал Сандра екінші анамдай еді. Ол мені үнемі қолдап, қатты мақтан тұтатын.

Өз әжем Джин мен өмірге келгеннен біраз уақыт бұрын дүние салса да, маған әжемнің анасы Лекси Пирсті көруді бұйырыпты. Лексидің әдемілігінде бір тылсым бар еді, ол аппақ бетіне қып-қызыл далап жағатын.

Біреулер әжемді құтырған кемпір дер еді.

Естуімше (күмәнім де жоқ), ол жеті рет тұрмысқа шыққан екен. Жеті рет! Күйеу баласы Джунды

жақтырмағаны анық, бірақ қызы Джин қайтыс болғаннан кейін әкем мен оның бауырларын, одан кейін шөберелерін де бағып-қағып өсірген сол әжем болатын.

Лекси екеуіміз өте жақын болдық. Кішкентай кезімдегі ең жарқын және қуанышты естеліктерім онымен бірге өткізген сәттер еді. Екеуіміз бірге ұйықтайтынбыз. Түнде оның опа-далаптарын түгендейміз. Таңертең маған тойымды таңғы ас әзірлеп беретін. Көрші тұратын ең жақын досы қонаққа келіп, Лексидің ұнтаспалар жинағынан 1950 жылдардағы баяу балладаларды тыңдайтын едік. Күндіз Лекси екеуіміз бірге бір мызғып алатынбыз. Оның опа-далабы мен өзіндік хош иісін сезіп, тыныс алуын тыңдап жатып, ұйықтап кеткеннен артық ештеңені жақсы көрмеппін.

Бір күні Лекси екеуіміз бір фильмді жалға алуға бардық.

Бейне жалға беретін жерге кетіп бара жатқанда өзге көлікке соғылып, бір шұңқырға түсіп кеттік те, шыға алмай қойдық. Эвакуатор шақыру керек болды.

Сол апат анамды қатты қорқытты. Содан бастап маған үлкен әжеммен араласуға рұқсат етпеді.

«Бұл сондай жаман апат болған жоқ еді!» — деп анама айтып, Лексиді қайта көруді сұрап жалынатынмын. Ол сүйікті адамым еді ғой.

«Жоқ, мен ол кісі қартайып қалды ма деп қорқамын, — деді анам. — Енді онымен жалғыз қалуға болмайды».

Содан кейін әжемді үйімізде көріп жүрсем де, онымен бірге көлікке отыра алмадым, үйіне қона алмадым. Өзіме аса қымбат адамды жоғалтып алғандай болдым. Жақсы көретін адамымның қасында болудың қандай қаупі барын түсінбедім.

Ол кезде әжеммен бірге болудан бөлек, сүйікті істерімнің бірі тығылмаш ойнау еді. Бұл кейін отбасылық әзілге

айналып кетті: «Бритни қайда кетті?» Әпкеміздің үйінде үнемі тығылмаш ойнайтынмын.

Бәрі мені іздейтін. Енді үрейлене бастап, шкафтың есігін ашқанда ғана мені табатын.

Олардың мені іздегенін қалаған болсам керек. Көп жыл бойы тығылмаш ойнау сүйікті ісім болды. Тығылу арқылы жұрт назарын өзіме аударамын. Сонымен қатар билеп, ән айтқанды жақсы көретінмін. Аптасына үш рет шіркеу хорында ән айттым, сенбі күндері би сабақтарына қатыстым. Содан кейін бір сағаттық жердегі Ковингтон, Луизианадағы гимнастикаға бардым. Би билеуге, ән салуға, акробатикаға келгенде алдыма жан салмайтын едім.

Бастауыш сыныптағы мамандық күнінде заңгер боламын дейтінмін, алайда көршілер мен мұғалімдер мені «Бродвей әртісі» дейтін. Біртіндеп өзімді «кішкентай жұлдыз» ретінде қабылдай бастадым.

Алғашқы би кешінде үш жаста едім, ал бірінші жеке әнімді орындаған кезде төрт жаста едім: анамның балабақшасындағы рождестволық бағдарламада «Бұл қандай бала?» деген ән айттым.

Бәрінен тығылып, ешкімге көрінгім келмейтін. Шкафтың ішінде отырып, өзімді жоқ болып кететіндей, сондай кішкентай сезінетін едім. Дегенмен бәрінің назары маған ауған сәтте бөлек адамға айналатынмын.

Сөйтіп, айналамды басқара алатын болдым. Ақ колготка киіп, ән айтқанда бәрі қолымнан келетіндей сезімде болатынмын.

«Лин ханым! Лин ханым! — деп бір бала есігіміздің алдында ентіге шақырып тұрды. — Бері келіңіз! Тездетіңіз!»

Төрт жасар мен, анам және досым Синди үшеуіміз қонақ бөлмедегі диванда отырған едік. Кентвудта әрдайым бір драма болады да жатады. Синди мен анамның өсегіне құлақ түріп отырғанда, кенет бір бала кіріп келді. Әлдебір жамандықтың болғаны анық. Жүрегім тоқтап қала жаздады. Анам екеуіміз тұра жүгірдік. Көшемізде жол жаңадан төселген еді, жалаң аяқ ыстық қара шайырдың үстінде жүгіре жөнелдім.

«Ой! Ой! Ой!» Әр қадам басқан сайын дауысым шығады. Аяғыма шайыр жабысып қалғанын байқадым.

Ағам Брайан көрші балалармен ойнап жүрген алаңға келдік. Олар төрт дөңгелекті мотормен қаулап өскен шөпті шапқан. Олардың көзінше ғажап болып көрінген шығар. Ақыры қалың шөптің арасынан бірін-бірі көрмей қалып, соғысып қалған.

Мен бәрін көрсем керек: Брайанның айғайы, анамның қорыққаны. Алайда оның ешқайсысы қазір есімде жоқ. Құдай сол күннің жан түршігерлік көріністерін әдейі ұмыттырған секілді.

Тікұшақ келіп, ағамды ауруханаға алып кетті.

Бірнеше күннен кейін Брайанға барғанымда, денесі толықтай гипстелген еді. Маған денесіндегі бар сүйегін сындырып алғандай көрінді. Есімде қалған тағы бір жайт: үйге қайтарда көлікте отырып, оның тіпті кіші дәретке баруының өзі азап екенін ойладым.

Бөлмесі ойыншыққа толы болды. Ата-анамның оның аман қалғанына қуанғаны соншалық, ағам үшін әр күн Рождество секілді болды. Анам өзін кінәлі санап, ағама қызмет қылды. Тіпті әлі күнге оған имене қарайды.

Бір секундтық жайттың отбасымызды мәңгі өзгертіп жібергені сондай қызық.

Сол апат мені ағама жақындатты. Біздің қарым-қатынасымыз оның халін шын жүреппен мойындап, аяғанымнан қалыптасты. Ол ауруханадан келген соң мен қасынан бір елі шықпадым. Әр түні оның қасында ұйықтаймын. Ол өз төсегінде ұйықтай алмады, өйткені денесі әлі де гипстелген еді.

Сондықтан оның арнайы төсегі болды, ата-анам менің оның қасында ұйықтауым үшін аяқ жағына шағын матрас төсейтін.

Ағамның гипсін шешкеннен кейін де бірге ұйықтап жүрдік. Кішкентай қыз болсам да, ағамның қиналып жүргенін, әкемнің оған тым қатал екенін іштей сезіп жүрдім. Оны жұбатқым келді.

Ақырында біраз уақыттан кейін анам маған: «Бритни, алтыншы сыныпта оқисың, енді бөлек ұйықтауың керек!» — деді. Қарсы болдым.

Тым кішкентай едім, жалғыз ұйықтағым келмеді.

Десе де анам алған бетінен таймай, ақыры көнуіме тура келді.

Бөлек бөлмеге көшсем де, ағама өте жақын болып өстім.

Ол да мені жақсы көрді. Оған деген махаббатым нәзік, қауіпсіз еді. Ал есейгенде ағамның тым қатты қиналғанын көп көрдім.

Ағамның жағдайы жақсарғаннан кейін қаланың қоғамдық өміріне тығыз араласып кеттік. Біз тұратын қала небәрі екі мың адам тұратын шағын қала болғандықтан, жылына үш рет қана той тойлайтын — Марди Грас, төртінші шілде және Рождество. Бұл шараларды бүкіл қала болып күтетінбіз. Көшедегілер күлімсіреп, қол бұлғап, бір күнге қым-қуыт өмірін артта қалдыратын. Тұрғындардың көбі 38-тасжолда баяу жүріп бара жатқан адамдарды тамашалау үшін асығатын.

Бір жылы біз бір топ бала болып гольф арбасын безендіріп, Марди Грас шеруіне шығаратын болдық. Арбаға сегіз бала отыратын болды, әрине, тым көп. Кішкене гольф арбасына жамырап отыратын болдық. Салмағымыздан гольф көлігінің дөңгелегі мыжылып кетті. Бәріміз он тоғызыншы ғасырдың костюмдерін кидік. Неге екені есімде де жоқ. Мен алдағы үлкен балалардың алдында бәріне қол бұлғап отырдым. Бәріміздің салмағымыз ауыр болған соң, әлгі көлікті басқару қиындап кетті. Алдымызда тұрған көлікті бірнеше рет соқтық, сөйтіп, ол жерден қуылдық.

Әкем қайтадан араққа салынған кезде бизнесі құлдырай бастады.

Ақша тапшылығына әкемнің құбылмалы көңіл күйі қосылды. Әкеммен бірге көлікке отырудан қорқамын, өйткені көлік жүргізіп келе жатқанда өзімен-өзі сөйлесетін. Айтқан сөздерін түсіне алмаймын, өз әлемінде жүреді.

Әкемнің араққа салынып, бәрін ұмытқысы келуінің себебі бар екенін сол кезде түсіне бастадым. Жұмыстан қатты күйзеліске түсетін. Сол кездері оның өз әкесінен көрген қорлықтың салдарымен солай күресіп, өзін солай емдейтінін түсіне бастаған едім. Дегенмен ол кезде оның бізге неге сонша қатыгез болғанын, неге біздің ісіміз көңілінен шықпайтынын түсінбейтінмін. Ең өкініштісі, әрқашан мені осы қалпымда жақсы көретін әке болғанын қалаппын. Әкемнің «жақсы көремін, балам, не істесең де, шексіз жақсы көремін» дегенін қаладым.

Әкем маған немқұрайлы, суық, қатыгез болды. Ал Брайанға одан да қатал болды. Спортта үздік болуға қатыгездікпен итермеледі. Брайанның сол жылдардағы өмірі менікінен әлдеқайда қиын болды, өйткені Джун әкемді қалай қинаса, әкем де өз ұлына соны жасады.

Брайан икемі болмаса да, баскетболмен де, футболмен де айналысуға мәжбүр болды.

Әкем анамды да ренжітетін, көбіне ішіп алып, бір-неше күнге жоқ болып кететін. Шынымды айтсам, ол кетіп қалған кезде бізге жеңілірек болатын. Мен де ол ішкен кезде үйде болмағанын қалайтынмын.

Ол үйде болған кезде анам екеуі түнімен ұрсысатын. Мас болғаны сонша, тіпті сөйлеуге шамасы жетпейтін. Сол себепті анамның сөзіне құлақ асуы да екіталай еді. Біз бәрін көріп, естіп жататынбыз. Әкем ашуланған түні көз ілмей шығамыз. Оның дауысы үй ішінде жаңғырып естілетін.

Қонақ бөлмеге шығып, анама: «Тамағын беріп, жатқыза салшы, ол ауру ғой!» — деп жалынатынмын.

Анам болса өз есін білмейтін адаммен ұрсысатын. Десе де ол бәрібір тыңдамайтын. Бөлмеме ашулы күйде, анамның айқайын естіп, ішімнен тынып қайтатынмын.

Бұл сұмдық қой! Араққа салынып, отбасын кедейлікке душар еткен әкем болса да, анам ашуыма тие-тін еді. Өйткені әкем тым құрығанда көп сөйлемейтін. Мені ұйқы қысып, жатқым келіп тұрса да, анамның аузы жабылмайтын.

Түнгі айқай-шуға қарамастан, күндіз анам үйімізді достарым келуге құштар болатындай жерге айналдыратын. Әкеміздің үйде ішпеуге намысы жететін. Біздің үйімізге аймақтағы бүкіл бала жиналатын. Үйіміз шынында керемет еді. Он екі орынды биік үстел болған. Анам оңтүстіктің қарапайым әйелі болатын, жиі өсек айтатын, достарымен үнемі темекі шегетін (Вирджиния Слимс, қазір мен де соны шегемін) немесе құрбыларымен телефон арқылы сөйлесетін. Мен олардың барлығы үшін ешкім емес сияқты едім. Ересек балалар теледидар алдындағы креслоларда отырып, ойын ойнайтын. Ең кішісімін. Бейнеойын ойнауды білмеймін, сондықтан

Конец ознакомительного фрагмента.

Приобрести книгу можно

в интернет-магазине

«Электронный универс»

[e-Univers.ru](http://e-Univers.ru)